

Donderdag 16 september 2021 – 20:30

GEEL

Peltomaa

Fraanje

Perkola

ÆR

Aino Peltomaa

stem, harp

Harmen Fraanje

piano

Mikko Perkola

viola da gamba, effects

van roey

BOUWEN MET MENSEN

Programma

INLEIDING

Peltomaa Fraanje Perkola

Unum

Piae Cantiones (16de eeuw), Peltomaa, Fraanje, Perkola

Sum in Aliena

Peltomaa Fraanje Perkola / Codex Las Huelgas (14de eeuw)

Quis Dabit

Pérotinus (1160-1230) / Peltomaa Fraanje Perkola

Beata Viscera

Peltomaa Fraanje Perkola

Momentum

Peltomaa Fraanje Perkola

Rain

Hildegard von Bingen (1098-1179), Peltomaa, Fraanje, Perkola

O Virtus Sapientie

Peltomaa Fraanje Perkola

Via

Peltomaa

ÆR

Llibre Vermell de Montserrat (14de eeuw) / Peltomaa Fraanje Perkola

Polorum Regina

Inleiding

Als er iets uniek is aan onze tijd, dan is het misschien wel de gelijktijdige aanwezigheid van alle historische periodes. Meer dan ooit is er kennis beschikbaar over alle mogelijke episodes in de (muziek)geschiedenis. Elk tijdvak heeft zijn specialisten en sinds de komst van het internet vormt al die gespecialiseerde literatuur een onuitputtelijke, geconnecteerde bron van verhalen, kennis en inzichten. Muzikanten zijn zich vandaag sterk bewust van hun eigen positie in relatie tot de rijke erfenis van hun voorgangers en die permanente aanwezigheid van de geschiedenis in het heden kan je niet ontwijken.

In de voorbije decennia heeft dat historisch bewustzijn onder andere geleid tot een verfrissende benadering van oude muziek volgens een historisch geïnformeerde uitvoeringspraktijk. Doel van die benadering is de muziek te spelen zoals ze in haar eigen tijd geklonken heeft, met aandacht voor de gewoontes en technieken van toen. Wanneer die onvermijdelijke blik op het verleden gecombineerd wordt met een drang tot eigentijdse expressie, ontstaat er een heel ander speelveld waarbinnen historische bronnen in een nieuwe context gebracht kunnen worden. De zoektocht naar hoe de muziek ooit geklonken heeft verandert dan in een zoektocht naar hoe die muziek hedendaagse makers kan inspireren. Dat is precies wat het trio Peltomaa Fraanje Perkola doet in het programma *ÆR*.

De oudste bronnen waar het ensemble naar teruggrijpt zijn de religieuze werken uit de middeleeuwen van Perotinus en de spirituele, zelfs mystieke muziek van Hildegard van Bingen. Perotinus (1160-1230) wordt vaak genoemd als één van de sleutelfiguren in de vroege meerstemmige muziek. Vanuit de gregoriaanse eenstemmige traditie creëerde hij een nieuw soort muziek die aan de basis ligt van de rijke renaissancepolyfonie die vanaf de 15de eeuw dominant wordt in Europa. Nog vroeger dan Perotinus dateren we de muziek van Hildegard van Bingen (1098-1179), de eerste gekende vrouwelijke componiste die met naam en toenaam gekend is in de westerse muziekcultuur. Zij stond aan de leiding van een vrouwenklooster, was erg belesen en schreef over heel veel onderwerpen. Daarnaast componeerde ze muziek, onder andere voor de liturgie. Ook haar muziek vertrekt vanuit het gregoriaans, met extra muzikale omspelingen en aanpassingen in functie van lokale verhalen uit het Rijnland, waar ze leefde. In zekere zin vertaalden Perotinus en Hildegard dus ook al de muziek van hun voorgangers naar hun eigen tijd en esthetiek.

Naast de muziek van Perotinus en Hildegard verzamelde het ensemble pelgrimslie-deren uit de veertiende eeuw. Rond al deze vroege werken hangt vaak nog een waas van onduidelijkheid over hoe de muziek precies geklonken heeft.

Manuscripten bevatten meestal immers maar een deel van de informatie, omdat veel details voor de eigentijdse uitvoerder te vanzelfsprekend waren om op te schrijven. De vraag naar authentieke reconstructie is echter niet de vraag die centraal staat in dit programma. De musici gaan vanuit hun eigen, hedendaagse perspectief in dialoog met deze muziek en brengen de oude manuscripten tot leven in het heden. Hiervoor hanteren ze een vrije omgang met het materiaal, dat ze verwerken in nieuwe arrangementen en improvisaties. De grens tussen vroeger en nu wordt flinterdun; heden en verleden zijn gelijktijdig aanwezig.

Klaas Coulembier

Teksten

Piae Cantiones

Sum in Aliena

Olen omald maald ajettu / Niin culkujax
/ tuskin tullu / Caikilda ylön cadzottu /
Suuren surkjun / surun sattun. Olemb
outo vierall maalla / Köyhys covin packo
päällä / Cului calu / puutui raha / Ilon
pois / murhe murenda.

Tekst: Hemminki Maskulainen

*I've been driven away from my own land to become a nomad.
Being despised by all, in great grief.
I'm a stranger in a foreign land, fleeing with no possessions.
All I have is broken and taken away, grief has taken away my joy.*

Vertaling: Aino Peltomaa

*Ik ben uit mijn land verdreven, om een nomade te worden.
Veracht door allen, diepbedroefd.
Ik ben een vreemdeling in een vreemd land, op de vlucht, zonder bezittingen.
Al wat ik heb is gebroken of is mij afgenomen, verdriet heeft mij alle vreugde
ontnomen.*

Codex Las Huelgas

Quis Dabit

Quis dabit capiti meo aquam
et oculis meis fontem lacrimarum
ut plorem die ac nocte
interfectos filiae populi me!

*Was mijn hoofd maar water,
waren mijn ogen maar een bron van tranen,
zodat ik dag en nacht de doden
van de dochter van mijn volk kan bewenen!*

Perotinus

Beata Viscera

Beata viscera
Marie virginis
Cuius ad ubera
Rex magni nominis;
Veste sub altera
Vim celans numinis
Dictavit federa
Dei et hominis
O mira novitas
Et novum gaudium,
Matris integrita
Post puerperium.

*Gezegende schoot
van de Maagd Maria,
aan wier borsten een Koning
van roemrijke naam
zijn goddelijke kracht verbergend
onder een andere gedaante
het verbond afkondigde
tussen God en Mens:
O wonderbaarlijk schepsel
en ongewone vreugde,
een moeder nog puur
na een kind te hebben gebaard!*

Hildegard von Bingen

O virtus Sapientie

O virtus Sapientie,
quae circuiens circuisti,
comprehendendo omnia
in una via, quae habet vitam,
tres alas habens,
quarum una in altum volat,
et altera de terra sudat,
et tertia undique volat.
Laus tibi sit, sicut te decet,
O Sapientia.

*O kracht der Wijsheid,
jij die omringend hebt omringd,
die alles omvat in
één weg, die het leven bevat,
je hebt drie vleugels:
één vliegt de hoogte in,
één wasemt voort uit de aarde,
een derde fladdert overal rond.
Lof zij jou, zoals jou past,
O Wijsheid!*

Llibre Vermell de Montserrat

Polorum Regina

Polorum regina omnium nostra
Stella matutina dele scelera

*Onze Koningin van alle hemelen,
Morgenster, neem onze zonden weg.*

Ante partum virgo deo gravida.
Semper permansisti inviolata
Stella matutina dele scelera

*Maagd voor de geboorte, zwanger van God,
altijd ben je ongeschonden gebleven.
Morgenster, neem onze zonden weg.*

Et in partu virgo deo fecunda.
Semper permansisti inviolata
Stella matutina dele scelera

*Maagd tijdens de geboorte, vruchtbaar door God,
altijd ben je ongeschonden gebleven.
Morgenster, neem onze zonden weg*

Et post partum virgo mater enixa.
Semper permansisti inviolata
Stella matutina dele scelera.

*Maagd na de geboorte, een moeder die baarde,
altijd ben je ongeschonden gebleven.
Morgenster, neem onze zonden weg.*

Biografieën

Peltomaa Fraanje Perkola

Trio Peltomaa Fraanje Perkola combineert de klanken van menselijke stem, piano, viola da gamba samen met effecten en middeleeuwse harp. Met veelzijdige achtergronden in oude muziek, jazz, Finse volksmuziek en hedendaagse muziek, haalt de groep inspiratie uit middeleeuwse muziek om een persoonlijk en onderscheidend geluid te ontwikkelen. De musici duiken in de gezangen van Hildegard von Bingen (1098-1179), Perotinus (1160-1230) en 14de-eeuwse pelgrimsliederen. Echo's uit kloosters, kathedralen en bedevaartsoorden gecombineerd met delicate improvisaties en originele composities, verbinden tijdperken en eeuwen met elkaar en nodigen de luisteraar uit op een reis naar vrede en rust. Het trio is gefascineerd door de perceptie van tijd; hoe deze prachtige middeleeuwse melodieën en geschriften ons nu aanspreken. Hoe het nu wordt weergegeven in de middeleeuwse handschriften - op het moment dat ze werden opgeschreven - en hoe de kracht van nu onze improvisaties en composities honderden jaren later vormgeeft. Onlangs brachten ze hun debuutalbum *ÆR* uit voor Outhere Music | *Fuga Libera*, en het werd warm onthaald door pers en radiozenders, want het werd door het radiostation Musiq3 verkozen tot album van de week.

Aino Peltomaa

Aino Peltomaa is een Finse zangeres en muzikant, die veel optreedt met middeleeuwse, renaissance, hedendaagse en geïmproviseerde muziek. Peltomaa werkt actief samen met muzikanten en artiesten uit verschillende genres en treedt regelmatig op in Finland en daarbuiten. Haar vernieuwende projecten combineren elementen uit oude muziek, volksmuziek en jazz, beeldende kunst, dans en multimedia. Peltomaa treedt op met koren en ensembles en werkt regelmatig samen met internationaal gerenommeerde dirigenten en artiesten. Peltomaa wordt actief gevraagd om met koren te werken en haar vocale arrangementen zijn uitgevoerd door bijvoorbeeld Emma Salokoski. In 2018 regisseerde en voerde ze *Ordo Virtutum* van Hildegard von Bingen uit met Kaari Ensemble. Peltomaa leidt vele groepen: Ensemble Gamut! (oude muziek, Finse volksmuziek, impro, elektronica),

Amor Céu (middeleeuwse muziek), Harmony of the Spheres (elektroakoestische planetaire surround soundscapes & de gezangen van Hildegard von Bingen), trio Sufira (middeleeuwse en hedendaagse muziek) en heeft een duo 'k :amos met de Belgische contrabassist Nathan Wouters. Ze geeft ook les en houdt retraites die gregoriaans, meditatie en yoga combineren. Peltomaa heeft verschillende beurzen ontvangen voor haar artistieke werk.

Harmen Fraanje

Harmen Fraanje is een pianist, componist en pedagoog uit Nederland. Hij leidt verschillende projecten zoals zijn soloproject, trio Reijseger Fraanje Sylla, een kwartet met Magic Malik, Brice Soniano en Toma Gouband, een nieuw duo met de Noorse trompettist Arve Henriksen, een trio met Finse muzikanten Aino Peltomaa op zang en Mikko Perkola op viola da gamba en een duo met de Nederlandse gitarist Anton Goudsmit. Deze ensembles voeren veelal originele werken uit met veel ruimte voor improvisatie. Harmen is ook zeer actief als begeleider in verschillende projecten in de Europese jazzscene, zoals het Mats Eilertsen Trio en Michael Moore's Fragile Quartet. Met deze projecten treedt hij regelmatig op op festivals en concertpodia over de hele wereld. Opnamen van de projecten waar hij bij betrokken is, zijn uitgebracht door gerenommeerde platenlabels als ECM, Winter & Winter, Outhere Music, Hubro Music, Challenge Jazz... Verder richtte Harmen samen met Brice Soniano en Toma Gouband het label/platform 'Astropi' op. Harmen werkte samen met onder meer Ambrose Akinmusire, Mark Turner, Kenny Wheeler, Arve Henriksen, Thomas Morgan, Tony Malaby, Han Bennink, Ernst Reijseger, Trygve Seim, Jesse van Ruller, Magic Malik, Nelson Veras, Theo Bleckmann, Ben Monder, Enrico Rava, Werner Herzog, Trio Middeleeuws, Hein van de Geyn, Perico Sambeat, Igor Roma, Louis Moholo, Ferenc Kovács, Rudi Mahall, Cristina Branco. Harmen is verbonden aan de faculteit van het Conservatorium van Amsterdam / Hogeschool voor de Kunsten Amsterdam. Hij wordt regelmatig uitgenodigd om workshops en masterclasses te geven aan andere conservatoria over de hele wereld. Volgens de internationaal geprezen website AllAboutJazz "ontpopt Harmen Fraanje zich tot een van de meest indrukwekkende jonge Europese pianisten van het afgelopen decennium."

Mikko Perkola

Mikko Perkola studeerde muziek aan het Päijät-Häme Conservatory in het Sibelius-Academy en aan het Koninklijk Conservatorium van Den Haag. Hij heeft opgetreden als kamermusicus in verschillende delen van de wereld en hij zijn opnames van Bachs gambasonates (Naxos 2008) met de gambasuites van Aapo Häkkinen en Couperin (Naxos 2011) zijn zeer geprezen. Zijn optredens met het Phantasm-consort hebben hem van de Londense Wigmore-hal naar Hong Kong gebracht. In 2017 won Phantasm hun derde Gramophone award met hun Dowland album.

Mikko Perkola treedt ook op in veel andere genres dan oude muziek en werkt vloeiend samen met jazzmuzikanten, dansers, beeldend kunstenaars en specialisten op het gebied van hedendaagse muziek. Zijn huidige projecten omvatten duo werk met saxofonist Jukka Perko en concerten als lid van Quartet Ajaton met Mia Simanainen (stem), Kari Ikonen (moog) en Henrik Sandås (bandoneon). Hij toert ook met zijn soloprogramma "Without the name you are light" waarin hij gedichten van Tomi Kontio vertolkt. Hij is vooral geïnteresseerd in experimentele kunst, sociale projecten en in het samen creëren door middel van spelen, componeren, zingen en lezen met vele soorten kunstenaars. Zijn concerten met het Finse Nationale Theater en het stadstheater van Lahti brachten hem naar honderden sociale werkcentra en hij toerde met danseres Nina Hyvärinen en acteur Jussi Lehtonen in centra voor vluchtelingen en asielzoekers. Hij trad ook op in Finse gevangenissen en creëerde theater met gevangenen in verschillende projecten.

Sint-Amandskerk

(c) Erf-goed.be

De Sint-Amandskerk wordt gebouwd in de periode 1490 – 1531, nadat het vorige kerkgebouw werd verwoest door een brand. Het resultaat is een mengeling van de Brabantse gotiek en de Kempense baksteengotiek. De bijna 60 meter hoge toren is letterlijk het toppunt van het Geelse marktplein. De toren wordt tijdens zijn geschiedenis door de gemeente gebruikt als schepenkamer en belfort. Doorheen de eeuwen wordt de kerk meermaals gerestaureerd, onder andere rond 1850, wanneer ze haar uniek barokinterieur krijgt, en na de Tweede Wereldoorlog.

EXPERIMENT/ILLEDENDE
KUNST/THEATER/JAZZ/AC
KLASSIEKE MUZIEK/POEZIE,
DESIGN/FOTOGRAFIE/DANS
OUDE MUZIEK/LITERATUUR
OPERA/ARCHITECTUUR/
FILOSOFIE/FILMMUZIEK/
GESCHIEDENIS/ERFGOED/G
HEDENDAAGSE MUZIEK/FES
POLITIEK/ECONOMIE/WORI
PERFORMANCE/SOCIOLOG
CHANSON/SOUNDSC

Klara. Blijf verwonderd.

Ontdek AMUZ

AMUZ, dat is muziek in een historisch kader. De historische uitvoeringspraktijk doet klassieke muziek sprankelen in AMUZ tijdens een verrassende reeks seizoenconcerten en het zomerfestival Laus Polyphoniae.

Ontdek onze concerten

Kammenstraat 81,
Antwerpen

www.amuz.be

FESTIVAL VAN VLAANDEREN ANTWERPEN
AMUZ

Docu Plus

documentaires met
inspirerende patiëntenverhalen

tvplus

Body Talk

gezondheidscoach Martine Prenen
over gezond leven

kanaal
53

kanaal
29

www.tvplus.be

van roey

BOUWEN MET MENSEN

Oostmalssesteenweg 261 • 2310 Rijkvorsel • T +32 3 340 17 11 • info@vanroey.pro • www.vanroey.pro

COLOFON

ALGEMENE COÖRDINATIE EN ORGANISATIE

Festival van Vlaanderen Kempen vzw
met dank aan sponsor IOK
en mediasponsor Klara

ORGANISATIE

Dr. Jelle Dierickx
directeur
Michaela Defever
marketing & PR
Sara Seddouk
productie & zakelijk medewerker

RAAD VAN BESTUUR

Marc De Geyter
voorzitter
Kris Vreys
ondervoorzitter
Ludo Kools
secretaris
Greet De Clerck
Liana Davtyan
François Mylle
Annemarie Peeters
Jerry Aerts
Bart Van Reyn
Annick Schramme
Björn Siffer

SAMENSTELLING EN REDACTIE

Jelle Dierickx
Michaela Defever
Sara Seddouk

ONTWERP EN CAMPAGNEBEELDEN

www.emilielauwers.be

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Jelle Dierickx
Festival van Vlaanderen Mechelen/Kempen vzw
Onder-den-Toren 12
2800 Mechelen

EUROPEAN FESTIVAL ASSOCIATION

Het Festival van Vlaanderen Mechelen maakt deel
uit van de koepel Festival van Vlaanderen en is
lid van de European Festival Association en de
International Society for Contemporary Music.

Programma onder voorbehoud van wijzigingen.

CONTACT

Festival van Vlaanderen Kempen vzw

Onder-den-Toren 12, 2800 Mechelen
T +32 (0)15 20 49 82
kempen@festival.be

www.musica-divina.be

SUBSIDIENTEN

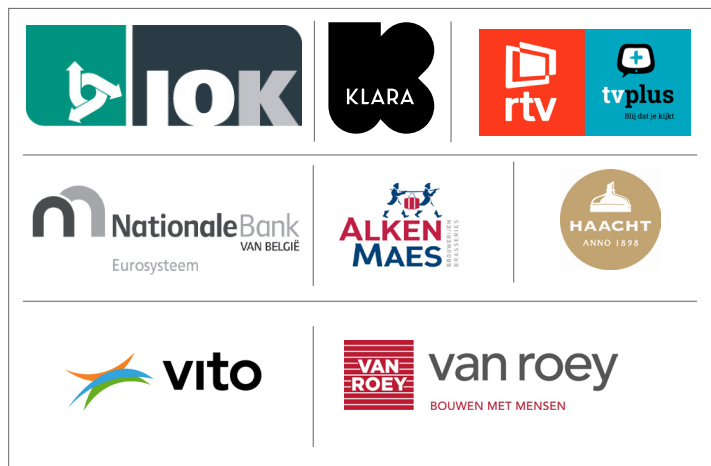
MET DE STEUN VAN

De steden Geel, Hoogstraten, Lier, Herentals en Turnhout en de gemeenten Mol, Westerlo, Heist-op-den-Berg en Scherpenheuvel-Zichem, de abdijen van Postel, Averbode en Tongerlo, en de kerkfabrieken en de toerismediendiensten van de betrokken steden en gemeenten.

POESIA DIVINA

SPONSORS

PARTNERS

